

2006-12-C 1/5

Els Poetes d'Ara

Carles Riba

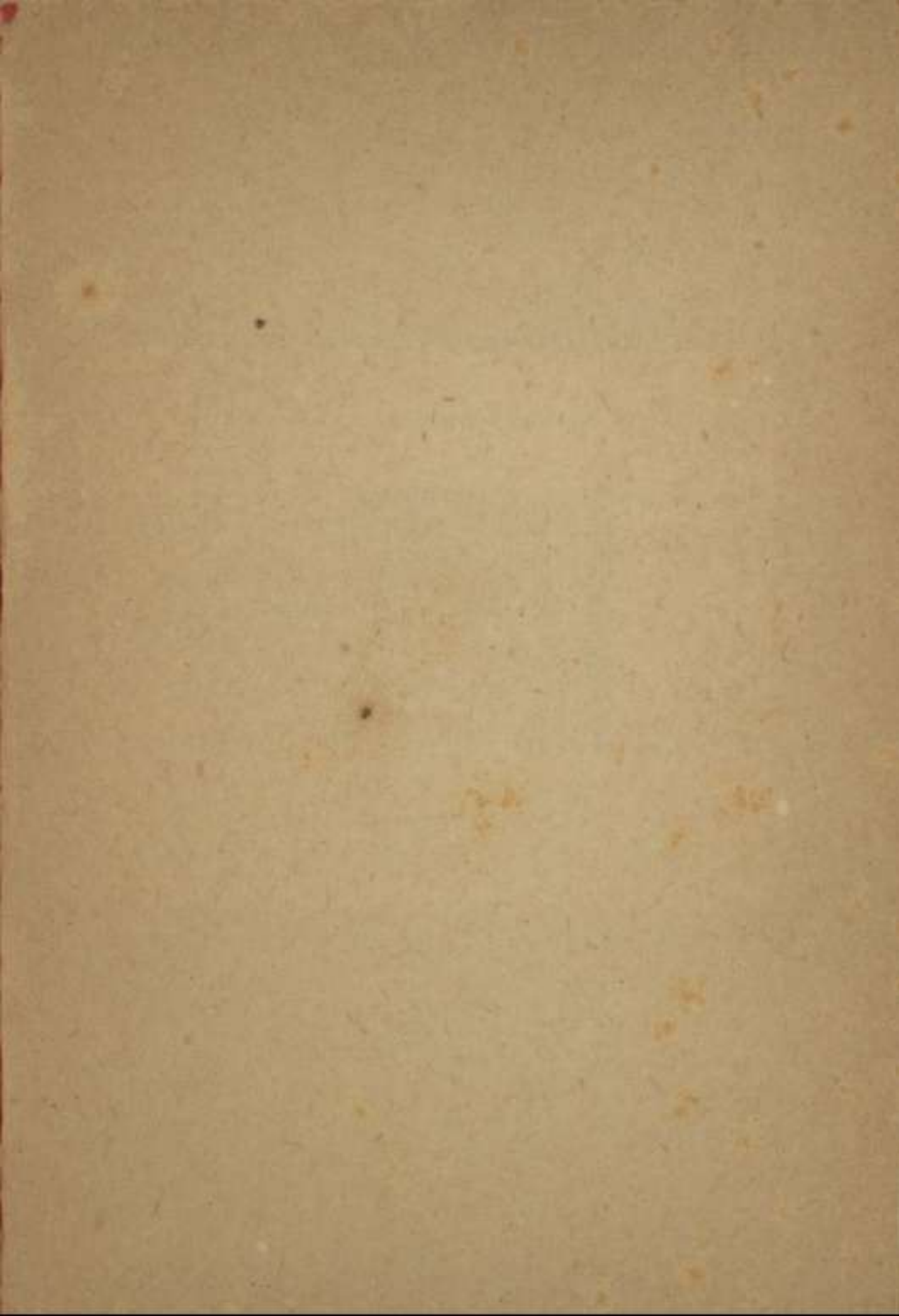
Pròleg de

M. de Montoliu

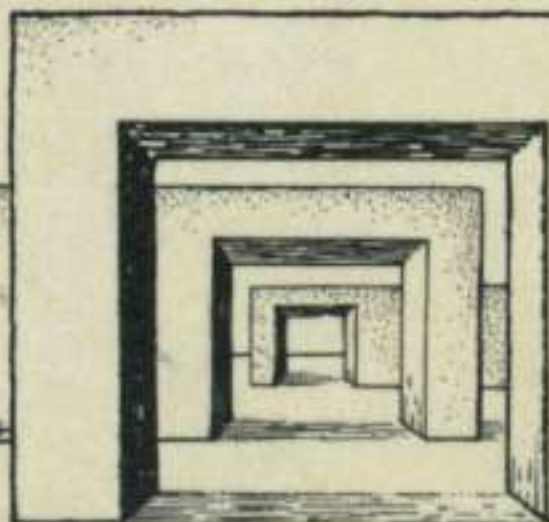

Edicions LIRA

1923

EVIRACHS

ABC DEFG
HIJKLMN
OPQRSTU
VWXYZ

EX-LIBRIS BIBLIOTECA DE CATALUNYA

ELS POETES D'ARA
CARLES RIBA

*La tria d'aquest volum
ha estat feta per*
Tomàs Garcés

Els Poetes d'Ara

Carles Riba

Pròleg de

M. de Montoliu

Edicions LIRA

1923

Carles Riba, nat a Barcelona l'any 1893.

Bibliografia: «Primer llibre d'estances» (1919).

Si algun poeta entre tots els del modern Parnàs català té una personalitat ben definida, és Carles Riba. En aquesta afirmació hi posem una pura impressió, però és una impressió que compromet al crític que l'exposa; car si afirma d'un poeta que té una personalitat ben definida, honradament deu al lector la seva definició. I heu's aquí un compromís ben greu, puix en intentar formular la definició, el crític se n'adona que la personalitat del nostre poeta, a

l'ensembls que ben definida, és ben complicada. I la seva complexitat prové, no precisament de les influències de les líriques estrangeres (sobretot la italiana i l'anglesa) que admirablement s'ha assimilada, sinó de la intensa vida interior i de la rica cerebralitat que caracteritzen el seu propi temperament. En el camp de la nostra lírica, on floreix invariablement un comentari espiritual del món extern i del viure de tots, com una uniforme i atapeïda vegetació ran de terra, s'eleva solitària aquesta fina tija de la poesia de Carles Riba, arbre d'ombres lleus i fullatges subtils on l'ocell del pensament refila amb una meravellosa puresa de so, la cançó de l'etern neguit. En la poesia de Carles Riba lluiten entre ells dos móns que no acaben de posar-se mai d'acord: el món del Sentit i el de la Ment. Passa l'Amor, i el seu totpoderós encís no és prou per posar treva a l'etern combat. Carles Riba

renovella així de faísó moderna un dels més constants temes de la gran lírica universal, aquest tema que ja fou el leit-motif del nostre Ausias March. El seu "Primer Llibre d'Estances" ve a ésser un recull de glosses sobre aquest motiu de la dramaturgia interior, tan car als grans lírics. Ell voldria infondre a la ment aquella "conceixença tan viva del sentit", voldria convertir la ment en els seus propis ulls, però un "ulls closos amb porta de tenebra" i amb "l'esguard girat endins de cara al cor", i voldria a l'ensem infondre al sentit la immortalitat de la ment. La ment, per això, se li apareix sempre com la companya fidel de la joia i de l'amor. La musa dantesca sembla reviure amb una nova força en els versos de Carles Riba, quan glossa aquesta obsessionant companyonia de la idea de l'amor i de la mort en aquella bellíssima poesia en la qual canta "el

sacre horror" de veure's ell i la seva amada voltats i acompanyats de la "turba pàlida i vehement" de les ombres de tots els amants que han existit.

Un altre dels neguits que torturen el febro-senc pensament de Carles Riba és el de la lluita de la idea amb la seva expressió, tema glos-sat per tots els grans artistes conscients de la paraula. És una de les més pures i personals composicions del poeta, aquella en la qual veu la redempció d'aquest turment en l'instant en què la seva paraula, "que puja lenta i dreta com la fumerola d'un caseriu en pau", s'eleva a la seva amada i la sent

diluiïda en l'atzur de son callar suau,

en l'instant en què els mots i la veu mortal, "feixuga nosa al volar de la idea", esdevé en la presència d'ella "un silenci clar". Ell té la

*tràgica dissort de veure que cada mot que per
a ell era*

*un torrent de ma sang, set anys del meu voler
li és robat per la joia de la creació, i llavors
veu que els seus mots, en fugir del seu esperit,
no porten ja la sang del cor que els havia llar-
gament nodrits.*

*Tènueament mon cant declina:
els mots són tendres i perfets;
mes, febre viva, tu no hi ets,
tu no hi ets pus, joia divina.*

*Hem arribat a un punt de consideració que
ens pot fer arribar al mateix centre de la per-
sonalitat del nostre poeta, que ens posa final-
ment a la mà la clau del seu temperament. La
paraula poètica de Carles Riba és sempre un
símbol en què tot espectacle del món extern ad-*

quireix una diàfana significació intel·lectual; un símbol, però, buidat de la primera i elemental emoció amb què la vida fa bategar tota paraula pujada del cor als llavis, després de llarga gestació. La cerebralitat superlativa del seu temperament li priva d'infondre en la seva paraula la força mística del sentiment pur. Ell furga inlassablement la porta granítica del misteri, amb la virtut perforadora del seu pensament; però ell no cau de genolls per adorar aquest misteri, que per a ell és solament un problema torturador. La seva poesia és una eterna interrogació que no es resol mai en una oració. Aquesta actitud està d'acord amb la qualitat de la seva emoció: emoció intel·lectual i no cordial. Em puc atrevir a afirmar que aquesta manca d'emoció cordial és, potser, ço que priva a Carles Riba d'ésser el més fort dels nostres lírics actuals? Carles Riba encara és jove; i un poe-

ta de tan rica i profunda espiritualitat com ell, ens pot donar grans sorpreses. L'emoció cordial que trobem a mancar en la seva poesia serà potser el dia de demà el fruit assaonat de la seva coneixença cada dia més profunda de la vida. Ell ha portat a la nostra lirica—i en aquest punt són ben pocs els poetes nostres que l'acompanyen—un Somni personal que el turmenta com la sageta clavada al front de què ens parla Holderlin. Sols manca que aquesta ferida, així com fins ara destilla les profundes rigües blaves del pensament, també degoti l'encesa sang del cor; sols manca una fe sencera i viva en la pròpia dolor, un deixar arribar als llavis i a la paraula, convertit en música i ritme, el tremolament de l'emoció pura que ara resta llisa i aplanada sota les boires blanquinoses del dominador pensament. Fins ara, Carles Riba projecta tota la seva emoció en el pla de

l'intellecte. El dia que es decideixi a fer el procès complementari, això és, a projectar tota la finor del seu pensar en el pla de la seva emoció, sortirà, n'estic segur, el gran poeta que hi ha dintre d'ell.

M. DE MONTOLIU.

ESTANCES

I

T'ha enquimerat la gràcia fugitiva
d'un desig i ara ets deserta, Oh ment.
Ai soledat sense dolç pensament,
i foll traït sense paraula viva!

Però què hi fa, si dins el teu oblit
la inquietud pregonament perdura?
Encara el goig sobre la carn s'atura
duent l'anunci d'algun cant no dit.

I ell és el foc sagrat que et perpetua
damunt les cendres del desolament:
no vulguis calma en ton oblit, Oh ment,
Oh folla que has gosat mirar-te nua.

II

With Psyche, my Soul.—E. A. Poe.

Dins de la tarda nua caminàvem plegats
jo i Psique, la meva ànima: ella greu i serena
i jo escoltant-la sospirant, que era la vena
tèbia del plor negada als meus sentits glaçats.

I ella deia: «I per què?...» I feia un lent silenci.
I tornava: «Caldrà que una ombra de salut
agomboli ton pit en un frisar golut
on cada pensament d'una flama s'agenci?».

I deia encara: «Un dia sentiràs que el record
sol i divers del goig que cada instant la terra
damunt ta carn posava, pesa més, i t'aferra
la pols. Jo seré lluny del teu delit retort.»

Psique parlava i era als seus mots tan estranya!
Ni sé com s'és fet muda al bleixà interrogant
del meu pit... Ai obscur silenci ressonant,
on cada veu que arriba amargament m'enganya!

IV

Tots els camins del món com la presència d'Ella!
Ai dura carn indòcil, melangiosament
presa dins les cruïlles de ton engany roent:
per què tremoles si tot goig està dins Ella?

Mira davant de tu, calla el teu mot i vés:
és més que ombra d'un somni o un ocí nu la vida,
hereva de la joia, carn encuriosida
que tan gran pietat calgué que et lliberés.

Per tu és el sol d'or, i la flor, i l'estrella,
i la sempre diversa llargària dels camins,
i les vides germanes que s'hi mouen a dins:
cada cosa com una paraula nova d'Ella.

V

Joia, callada endolcidora:
que tímida vens a prop meu!
Toques el sentit com un lleu
alè i la ment encara t'ignora.

Tant de temps que ja hi dorm l'orgull
desert de l'antiga ruïna!
Fes-ne ta casa, i il·lumina.
Joia, el silenci que s'hi acull.

Em cals ben ardida i ben forta:
són tantes vies que davant
sol·liciten el vol errant
del sospirar que Amor em porta,

totes calitjoses d'oblit
i gelebrides de païra!
Però ta presència fulgura
més forta que el fred i la nit.

Joia, amiga lenta i novella,
veu sense so, respir ardent:

envaeix el desolament
que ara és sol a parlar-me d'Ella!

Sigues ma consellera tu,
la comptadora de mes hores;
incendia d'Ella mes vores,
Joia, i vesteix-me'n el cor nu.

VII

Potser només ets l'ombra rient i fugitiva
d'un desig afermat a habi'ar dins la ment,
i t'he cenyida entorn amb carn de pensament,
amb sang de mes batalles t'he fet encesa i viva.

Amor, potsê el suau sospirar que de tu
es porta a mi, només és folla ressonança
d'aquell desig fet música, i és damunt ta semblança
ma pròpia joia el sol que s'hi atura i relluu.

No hi fa res: jo t'hauré amat carnal i eterna;
fugirà l'ombra, mes ja el meu únic destí
serà allò meu que no mor, que morirà amb mi
i que tu sola, Amor, hauràs pogut saber-ne.

VIII

Ara que passa Amor ran de ta pensa nu,
dóna una hora al silenci i a la malenconia:
la imatge escapadissa que vol reposà en tu
aïra esclava pompa de mots o de alegria.

Abandona-li un per un els pensaments
dels quals fa boca la vaga dolcesa ignora,
quan dins de tu es congrien i el pit suau hi encens
en uua lenta tremolor sospiradora.

Després—seran els braços oberts, i l'incessant
treballar de l'oblit cedint a la follia
de sentir-nos immòbils mentre corre l'instant,
que és feta de silenci i de malenconia.

X

Ulls meus, ulls que viviu goluts damunt mon rostre:
per vosaltres la imatge d'Ella, dolça a servir,
és davallada al cor, i llum tan pia hi fa
que ja no hi val l'or d'aquest sol que és glòria vostra.

¿Com la carnal recança del goig que amb l'hora fuig
a la bella carn de Ella us té oberts encara,
si el veure-la caduca i fonedissa amara
tot pensament d'amor amb metzina d'enuig?

Ulls meus, closos em fôssiu amb porta de tenebra,
i el vostre esguard girat endins, de cara al cor,
portant a la fidel imatge que no mor,
i a l'adoració que la ciny, i a la febre,

aquesta coneixença tan viva del sentit,
tan corporal, però ja lliure de paúra:
la mort d'aquella bella carn faria pastura
sense que en tremolés la imatge dins mon pit.

XII

Joia, dolça conqueridora,
 ja no et resisteix r   de mi!
 Ma vida acut tota al divi
 clam teu i entorn se t'arremora.

Car tu has dit:—Comen   jo fui
 i fi ser  ; el mill     s encara
 per s  , en el temps, no en l'urna clara
 de l'esperit.—I veig avui,

Joia, dar-se les mans eternes
 mos anys, vestits de foll desig:
 tu, sonora i dreta al bell mig,
 la dansa rodona governes.

Mes, per damunt, sotja la Mort.
 Aix   l'astor, manyer ca  aire,
 assetja, enfilat dalt de l'aire,
 de la coloma el vol menys fort.

Joia, per qu   interrogaria
 si alces tu mateixa el vel?

¿No és la Mort l'amíga fidel
que en tot camí et fa companyia,

i ara a la porta del meu pit
ta furtiva sortida espera,
tu que entres com alta guerrera
i surts com el lladre de nit?

XV

I fou. I jo em partí de sos braços oberts,
sojorn que no entristí la petja breu de l'hora.
L'hora havia romàs arraulida a sa vora
per sobtar mon retorn a mos camins incerts.
I fou. I jo em partí de sos braços oberts.

I de l'hora implacable fui novament la presa.
I reparí mon cor ple de l'enyor mortal
de sos braços oberts: pelegrí a qui cal
fugir—tot just hi entrà—de la terra promesa.
i de l'hora implacable fui novament la presa.

I em preguntí: ¿no fóra mon goig potser més clar,
quan mos lassos camins em tornin a sos braços,
Oh pàtria oberta!—si acompanyés mos passos
l'hora, que bat i mor com el meu cor humà?
I em preguntí: ¿no fóra mon goig potser més clar?

XX

Com un que dalerós camina al llarg d'un mur
pel carrer d'on la nit tot brogit va exilava,
i s'enquimera de la ressonança brava
del seu pas, que se'n vola i fuig dins l'aire obscur:

quan de son clar costum Amor romp la cadena
i un sospir viatger se l'endú de company,
dintre l'ànima bruna i immensa i sense plany
—només un vast enyor, dolç com la lluna plena—

el pensament s'esmuny de son recer d'oblit
i mou a mon encalç la passa traïdora;
de sa jactança tot mon camí s'arremora,
Oh implacable perseguidor vestit de nit.

Llavors, en tant que Amor torni a l'estada vella,
vencedor de tenebres—aquesta dona amant
travessa ma basarda, amb aquells ulls, que fan
com la remota confiança d'una estrella.

XXI

In pace

Latendra amiga, mare de records,
se n'és anada amb els morts:
no ploris, Amor, la morta;
solament barra la porta
a l'aldarull dels records.

Deixa'ls dins la memòria en festa clara,
que ells no en saben res encara:
ve la mort tan flonjament,
que no torbà un frisament
de vol aquesta hora clara.

Espera que els records avui infants
sense dol es facin grans;
llavors obriràs la porta;
i a qui els parli de la morta
que partí sent ells infants,

oposaran una mirada clara,
com el nin orbat de mare
que mai no entendrà quin bé
mancà a son goig primisser:
Oh soliuu hora clara!

XXII

Amor, adesiara sento mon pensament
que un sacre horror l'assalta en sa tranquila via:
a l'un costat vas tu, l'usada companyia;
però ens volta una turba pà'l·lida i vehement.
Tàcites ombres, òrfenes de fesomia! L'alba
neix plena de records...: d'elles, ni el nom se'n salva
de dins la mar udoladora del present.

Amor, elles amaren també: i de ventura
fou el llur pit desesperadament avar;
no sents—cendra tornà llur pit—el secular
heretatge de joia que dintre l'aire dura
difús? Les ombres venen de llur estatge mort
no a pregâ una minsa almoïna de record,
ans a captar de llur tresor la dolça usura.

Amor, l'innúmer deute clama de dins l'abís!
Vivim dels juraments, els sospirs, les besades
infinites de tantes gèneres escolades!
També un dia la casa clara i el verd pais
seran buits de nosaltres i sonors d'altres vides
ignorants que tu i jo, ombres engelosides,
dins cada cosa amadav entem un flam d'encís.

XXIII

Joia, sàvia creadora,
Oh imperial! qui mai ha dit
que eres alegre? mai quin pit
te conegué jubiladora?

Tu que somrius darrera el vel
si taula et teniem parada,
amb dolç refús, Oh sospirada
hostessa que ens baixes del cel.

En ma innocent parencia
jo aparellí per ton regal
la flama del meu cor mortal,
el so de la paraula mia;

mes tu, divina, el braç estens:
com fou ma casa pobra, obscura,
fins que es poblava a ta natura:
sospirs, silenci i pensaments!

Joia, presència grave i tendra,
qui tu partint mai fou covard?

qui es temé buit de ton esguard
com ho és del flam la morta cendra?

Joia, què hi fa ton esvair,
quan per ta llei, que sempre resta,
els desigs, nissaga feresta,
ja fan una pàtria dins mi?

XXIV

Hem estat com la gent nada a la riba erma
davant l'innumerable somriure de la mar;
la gran temptació a poc a poc desferma
les voluntats ardides del trist costum avar.

I un dia se'ls enduu, com d'una revolada,
ells, amb els seus records, els seus déus i els seus eants,
per si descobriren una terra daurada
enllà de les tenebres profundes i onejants.

Davant l'esguard errivol dels nauzers d'aventura
la verge mar es pobla d'illes amb ports fidels;
mes cap dolçor terrenal no iguala llur fretura:
sempre demanen una ruta nova als estels.

I més s'estimen la infinita mar deserta,
i els vents que s'escometen pels volubles camins;
de la sonora lluita la nau son vol concerta:
tal nostra vida, Amor, d'un combat de destins.

XXVI

Animula vagula blandul

Anima meva, errivola pels camins de mon sí:
no facis com el pelegri
que fou temptat per la rosella tosca,
orgull del senderó mesquí;
mes tot seguit l'averkonyí
aquell flam viu damunt sa roba fosca,
i l'abandona al vent, a esvair-se i morir.

Anima mia blana, cenyida de ventura
com d'una greu túnica bura:
no importa el caminar, tant com el do
amb què el camí ton pas detura:
estel que en un tombant fulgura,
ploma d'àguila, cant o tendra flor;
o el dol, que alleuja to feixuga vestidura.

XXVII

Vora el torrent que fuig hi fruiten llimoners.
El pom jovençaneja i riu i cau lassat
i l'aigua, arran, fa com un jaç que el gombolés:
al peu de cada soca hi ha un caramull daurat.

Passa, torrent, germà lluent del marge bru:
ta fúria no s'haurà amorosit en va
si un fruit, dels que acollies de pas, s'avia amb tu
i t'és monjoia alegre quan llisquis lent pel pla.

Val més la teva imatge que no mil pensaments.
L'amor s'aboca al freu del temps escoladís.
Què hi fa si el temps ens tempta forces, fe, juraments?
Un bla renou ens canta, i l'hora és molt feliç.

XXVIII

La partença

Si t'engelosia el camí,
que em prengués com una estimada
fidel a nom flanc i de mi
peixent-se per mos ulls en la flama abrivada
del pensament, que vora d'ella es sap més diví:

pobla, Amor, el camí que em mena,
d'un dolç desig, com d'un constant
oreig qui duu el sol, i asserena
l'espectacle profús, i viatga amb l'instant
i esventa al cor distant la vagabunda pena.

XXIX

L'absència

Fidelitat: no dins mon cor pregon et duc
com una gemma delicada i rara
jeu dins l'obaga còncava del buc
—tresor per fer l'orgull d'una regina avara.
Ans mon ànima és un paisatge transparent.
Gespes del bell desig! I tu, en lenta
regor perenne, Oh fidel pensament,
fontana viva, cada
bri humil i trement
penetres d'una força—vasta i asserenada
com aquest cel que en ton argent es renta.

XXX

El retorn

He fes talment un líquid, voluble abís d'absència,
 un camí sense marges, de monòton argent:
 dia per dia m'he nodrit d'absència,
 com el nauixer de l'assoliment
 del mar, que dona al cor aquella greu potència.

I com dia per dia el nauixer dins son cor
 clou la paraula trista, vídua de ressonança
 que la tornés endolceïda al cor;
 però quan ve a riba, la gaubança
 del reveure fa miser l'anguniat tresor:

el plany que no digui lluny de ta vora clara,
 Amor, ma pàtiia oberta, braços de bon retorn,
 fa com l'ocell de nit dins la llum clara,
 que topa d'ales i esbatega entorn,
 i, amb el cor fort, un tomb de la mà l'aclapara.

XXXI

Bella regina dels immaculats silencis!
Com una fumerola d'un caseriu en pau
que puja, lenta i dreta, i es fon amb el cel blau—
s'eleva ma paraula a tu, perquè la vencis
diluïda en l'atzur de ton callar suau,
bella regina dels immaculats silencis.

Llavors, quin pensament hi haurà, sinó feliç?
Els mots—fites revesses en què l'idea és closa—
la veu mortal—a son volar feixuga nosa—
tot esdevé un silenci clar, on ni el degotis
del temps son cant profund i igual posarno gosa.
Llavors, quin pensament hi haurà, sinó feliç?

XXXII

Tu apareïxes. No la roja meravella
que per damunt ma galta fa un súbit llengoteig;
no el tremolor que ajup l'envanida parpella
i la paraula forta esderna en barboteig,

són, Oh Amor d'amors, l'essència del miracle
que, en seure prop de tu i oir-te, en mi es difon.
Sapiguessis! dels pensaments quin dolç sotrac la
turba perplexa ordena darrera el vel del front!

Així a l'assemblea dels ciutadans, el guia
fiat obre les ales de son discurs seré,
i d'home a home passa una ardent correntia
i alcen tots junts els braços amb un igual voler.

XXXIII

Kleiner Morgenwanderer.—Schumann

Com entre l'estelada fita i parpellejant
 neix, travessa i s'apaga, tot en un breu instant,
 un punt de claredat, Oh estela transitòria!
 sobre la nit serena de la meva memòria
 passa un record, escàpol del negre avis on van
 les lleus imatges de cada hora peremptòria
 que s'esvairien sense cant.

Fou un infant, Amor, i era novell el dia.
 El camí va ajuntar-nos en muda companyia.
 El seu pas era fort, meravellat i igual
 pel marge clà; i no feia de mi gens de cabal.
 Un revolt me'l furtà, ai reflex d'alegria!...
 I recordo les branques al llarg del muradal
 cantussejant sobre ma via.

Amor: fou un pressagi perquè avui es complís?
 Vora del nostre bac s'esmuny l'hora feliç;
 inutilment ens hem tingut per iguals d'ella

només perquè sa llum besà nostra parpella,
 perquè ens rosava el llavi un poc del seu somris.
 Qui sap si romanies, companya estranya i bella,
 si ens tudaria el teu encís?

XXXV

Com el cabdill que amb peu alat
 va passant entremig de sa gent adormida,
 i tusta gentilment a l'espatlla fornida
 de cad'un dels que en son pensament ja ha triat;
 i ells van alçant-se i prenent l'espasa pel combat:

així tu, Joia, te m'emmenes
 de dins el pit covard els mots com un estol:
 dia i nit fóren junts i no els conec a penes:
 dormiren muts, fins ara que deixen mon redol
 amb una estranya música que fa un batec de vol.

Bé sé però sots ta bandera
 quanta de força em robes: cada mot per mi era
 un torrent de ma sang, set auys del meu voler.
 I sempre la conquesta fuig davant de llur fe...
 Joia, torna'm l'estol, torna'm el cant enrera.

Sóc com el pare a qui jaqui
 la fillada guerrera i espera dalt la torre.
 Buit dels mots de mon cant, en va darrera els corre
 mon dalé: un dia encara ton manament diví
 me'n pendrà més, com altres fills novençans de mi.

XXXVI

Ombra velada i sense nom
 que el meu llindar vigiles:
 de sentir-t'hi, jo no sé com
 passa una angoixa sense nom
 per mes hores tranquiles.

Qui sap quin jurament fallit
 tu ets, vivent sinó per a ma recordança,
 o quin secret llençat del pit.
 Ets certament un bé fallit
 que ve com un espectre que rondés sa venjança.

Ombra, ja fóra a ta mercè—
 t'he dat mon plô i no et basta;
 remordiments i fe i voler
 tot s'estremí a ta mercè
 —no fos ma joia casta.

XXXVII

El darrer freu

El vent, el vent llagotejà ma nau feliç,
 el vent que mesurava de banda a banda el frèu.
 Quin amor aquell dia domà l'imperi greu
 del vent, que sobre el mar m'obris un calladís
 d'ones blaves per on volés ma nau feliç?

Com un fat que somriu t'abandoní ma fe,
 Oh vent, i m'asseguí sota el velam inflat.
 Tot d'una, com un vel amb qué es cobris el fat,
 va entenebrir-me un son profund com el no-rê:
 de mi només vetllava, nua i ardent, ma fe.

I, per ventura, al llarg de l'onejant camí
 l'abis guaitava sota cada alegre esqueixai;
 s'esbatia l'ocell, com un pols de l'espai;
 i el núvol gras, com altra nau feliç damunt mi,
 bogava: un mateix vent ens dava a tots camí.

Jo dormia... No fores per mi, joia vivent,
 no sotjàreu per mi, ulls foscos de la mort!
 Em deixondí la mansa felicitat d'un port;
 i hi vaig bastir ma casa de cara al vent, al vent:
 ...son del freu, tu ets ara ma llibertat vivent.

XXXIX

No sigui jo com l'home que parti
 son bé a la fillada al·lucinada,
 i amb ull avar els veu pendre camí
 esborradis per la voluble onada,
 els uns cap a les roses de l'albada,
 els altres cap al nord velat de gris:
 i errant, mesquí, sense taula parada,
 clama del mar un poc del bé feliç
 d'antany; i el mar bruela sota el seu blanc somris.

No petgi jo la riba taciturna
 on el Temps es rebat eternament
 com presoner dins una immensa urna
 que una mà grave mou en ritme lent:
 no vull jo rê del que em fugí al vent
 dels folls dalers. Oh Temps, Oh mar, la cara
 forma que ens torna amb ton renou bullent,
 és un inflat cos mort, o hi ha una rara
 vida d'eternitat en ella, que ens separa.

XL

Fèrvida eternitat que quan
 el sentit golut ja l'abasta
 es fon esmunyedissa en cant
 o en llum o en boira rosa dintre l'ànima casta:

voluptat. Jo et percaço allí
 pensant abraçar-te més pura,
 i és encara un engany mesquí:
 només ton ull pregon, gelosia, hi fulgura.

Germana de la voluptat,
 nada més forta, gelosia;
 ets damnada al tantalejat
 aguaitar i a la despullada senyoria

damunt la buidor de l'abis
 que jaquí la feble presència
 dins l'ànima. Almenys si n'omplís
 ta follia l'eixuta, la freda transparència!

XLI

Si batent ales mon cant et fugia
—tu que en volies tancâ el vol ardit—
cerca en ton pit l'arrecerada via
per on passà la trement melodia,
i en el ressó trobaràs el sentit
—tu que en volies tancâ el vol ardit.

Mon cant volgué encativar ma gaubança:
mori la joia a l'astrenu combat.
Si el cant no mou dins ton pit cap frisança
tu però escolta-hi, i la recordança
et dictarà la fervent veritat.
—Però la joia morí al combat.

XLII

Tènuement mon cant declina:
els mots són tendres i perfets;
mes, febre viva, tu no hi ets,
tu no hi ets més, joia divina.

La blava coma ponentina
escondí el flam etern del sol:
mes fins que venci el negre dol
un llarg reflex ens il·lumina.

No per morir, jola divina:
davall l'or tímid d'un estel
jo esperaré el retorn fidel
del cant roent que ara declina.

ANTÍGONA

ESTÀSIM I

CHOR

Estrofa I

Moltes coses són admirables,
 i cap més admirable del que és l'home.
 Ell, fins a més enllà de l'esblanquida
 mar alta amb el llebeig tempestuós
 avença, travessant les ones
 inflades que entorn li bramulen.
 I de les dees la suprema,
 la Terra incosumible, infatigable,
 turmenta, en el vollar de les arades,
 any per any, regirant-la, amb l'ajut
 de la nissaga cavallina.

Antístrofa I

Insidiant, l'home s'esmena
 el poble dels ocells voleiadissos,
 i les estirps de les bèsties salvatges,
 i la marina gernació del pèlag,
 dins els torterols de la xarxa
 que teixia, l'home sagaç.

I senyoreja amb sos enginys
 la feréstega bèstia muntanyana,
 i mena sota el jou que el coll enronda
 el cavall de la tossa crinada,
 i el brau serradenc, indomable.

Estrofa II

I l'home aprengué la paraula,
 i el pensament, que és com un vent,
 i els urcs que governen les viles;
 I a defugir els trets al ras
 dels glaços de mal habitar-hi
 i de les males pluges,
 amb recursos per tot: sense recursos
 a ré no s'aventura
 del pervenir. De la mort sola
 jugida no s'abastarà:
 de les malalties difícils,
 evasions, però, ha imaginades.

Antistrofa II

Tenint una sàvia indústria
 d'art, més enllà de l'esperança,
 adés al mal, adés al bé
 decanta. Venerant les lleis
 de la terra, i el dret jurat

dels déus, un home ocupa
la cima de la pàtria; sense pàtria
és aquell que s'aferra
al mal, per amor de l'orgull.
Amb mi no tingui una llar
comuna, ni un pensament
igual, aquell que de tal guisa obra.

LES SIRENES

(«*Odissea*», c. XII)

I jo tot seguit me'n torní a la nau i mani
als companys

que pugessin així mateix i que amollessin
els cables.

I ells en un punt s'enfilaren i s'assegueren
als bancs,

i seguts de rengle batien l'ona canuda amb
els remes.

I ben aviat part darrera la nau de la proa
blavenca,

ella ens envià un oratg propici, que omplia
les veles, un bon company— ella, Circe

trenabonica,

terrible deessa de parla mortal. I nosaltres,
un cop

tinguerem endreçats un per un els ormeigs
de la nau,

ens vam asseure, i el vent i el pilot governaven
al dret.

Llavors jo, entre els meus companys vaig dir,
amb el cor adolit:

«—Amics, com que poc està bé que un o dos
 coneguim tots sols
 els averanys que Circe m'ha dit, la divina
 entre dees,
 jo us els reportaré, perquè morim
 coneixent-los
 o bé per ral que esquivant la mort i el destí,
 ens fem escàpols.
 De bell primè encomanava que esquivéssim
 la veu
 de les admirables Sirenes i llur prada florida.
 A mi tot sol m'ha manat que les escoltés.
 Mes lligueu-me
 amb un nus fort, perquè jo romanguí allí
 sense moure'm,
 dret a la paramola, i fermeu-ne a dalt el
 cordatge.
 I encara que jo us pregués que em deslligués-
 siu, i encara
 que us ho manés, vosaltres serreu-me encara
 amb més nusos.—
 «Així jo anava aclarint i dient als companys,
 cada cosa.
 I mentrestant la nau ben obrada arribà lles-
 ta, llesta

a l'illa de les Sirenes, i un vent innocent la
portava.

I el vent calà de seguida, i va fer una plena
bonança,
sense un respir, i un déu acondormí les
ones.

Llavors els companys s'aixecaren i plegaren
les veles,

i les desaren a dins el buc de la nau, i as-
seient-se

als remes, emblanquien l'aigua amb les pales
de pi ben polides.

I jo, tallant a bossins amb el bronze punxent
una grossa
rotllana de cera l'aní pastant amb les mans
forçarrudes.

I ben aviat la cera va estovar-se, obligada
per l'urc i l'esclat del Sol Hiperiònida
princep.

I jo per ordre en tapi les orelles de tots els
meus homes,

i ells em lligaren de peus i de mans ensems
al navili,

dret a la paramola, i fermaren-ne a dalt el
cordatge,

i ells asseguts, van batre l'ona canuda amb
els remes.

Però quan ja n'erem tan lluny com abasta la
veu d'un que crida,
corrent aviats, no els passà d'amagada la
nau marinera

que s'atansava; i munien llur cançó prima
i clara:

«—Oh vina, vina, Ulisses tan lloat, gran
honor

dels Aqueus, detura el navili i escolta la
nostra cantada.

Ningú no vogà mai de llarg per aquí amb
el negre navili

que no escoltés de la nostra boca la veu que
és com bresca,

però després se'n torna joiós, i amb més
saviesa.

Perquè nosaltres sabem tot el que a
Troia la vasta

Argius i Troians han passat de treballs, per
volença dels déus.

I sabem tot el que serà damunt la terra no-
driça.—

«Així feien elles amb una bellíssima veu;
i el meu cor

les volia senti i vaig manâ als companys que
em desferressin;
fent-los senyal amb les celles; i ells, vinclant-
se, remaven.

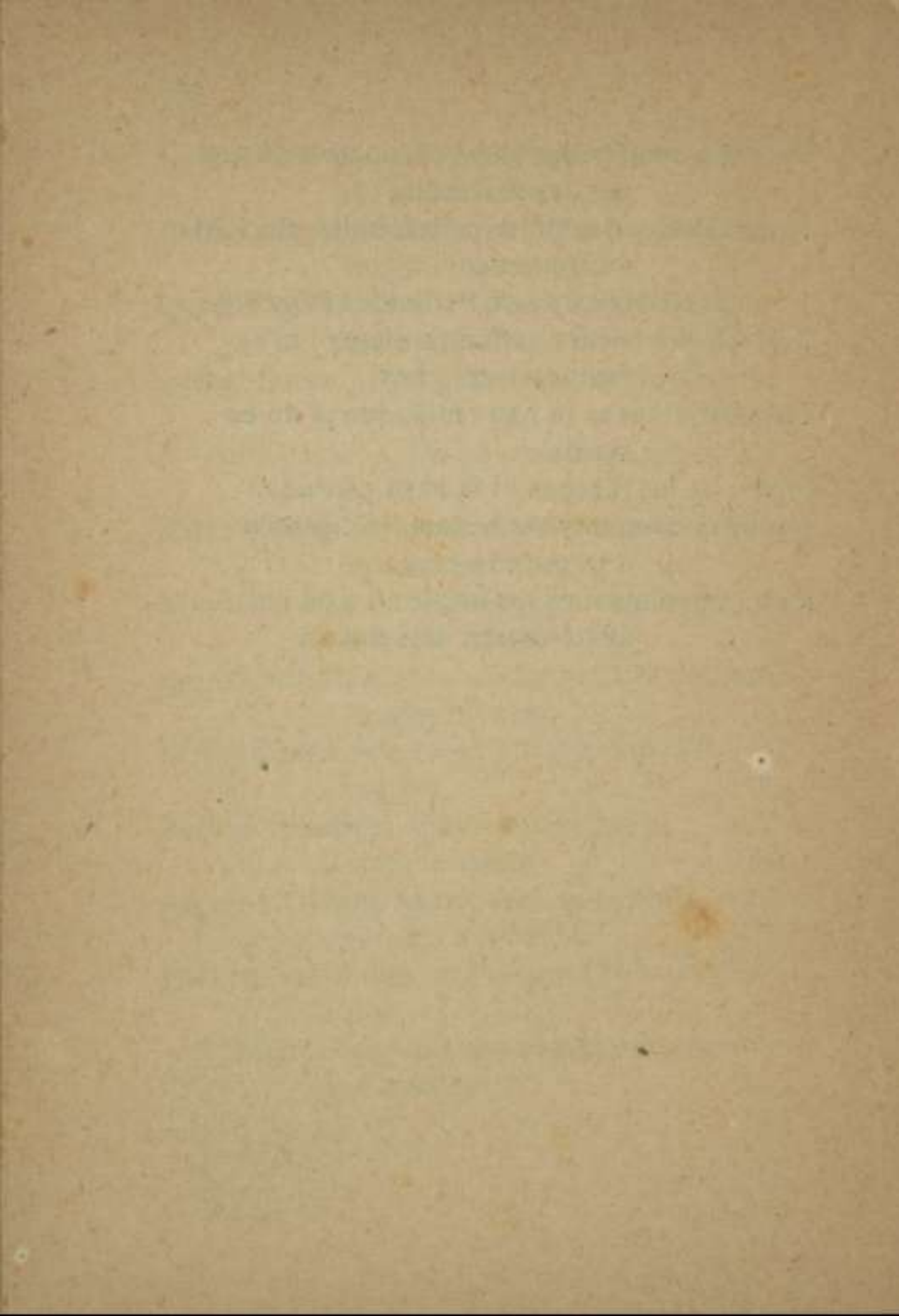
I tot seguit aixecant-se Perimides i Euriloc
l·ligaren-me encara amb més nusos i m'es-
trenyeren més fort.

I havent empesa la nau enllà, que ja no es
sentia

la veu de les Sirenes ni la seva cantada,
els meus companys benamats cuitaren
a treure's la cera

amb que jo els untí les orelles, i a mi em
desfermaren dels nusos.

IMPREMTA «OMEGA»
Ampie, 53
BARCELONA

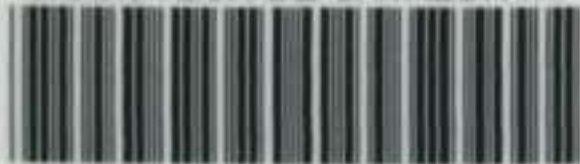
Biblioteca
de Catalunya

Adq. D-IEC-BRA0

CB. 1001568719

Top. 2006-12-C
1/5

BIBLIOTECA DE CATALUNYA

1001568719

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

BC 27

ELS POETES D'ARA

Volums publicats:

- 1.—Josep Pijoan, Tria i pròleg de Tomas Garcés.
- 2.—Clementina Arderiu. Pròleg de J. M. Capdevila.
- 3.—Joan Alcover. Pròleg de Carles Riba.
- 4.—Josep Carner. Pròleg d'Alexandre Piana.
- 5.—J. M. de Sagarra. Tria i pròleg de Tomàs Garcés.
- 6.—J. Salvat-Papasseit. Pròleg de J. M. Junoy.
- 7.—J. M. López-Picó. Pròleg de Carles Riba.
- 8.—Marian Manent. Tria i pròleg de Tomàs Garcés.
- 9.—Josep Sebastià Pons. Pròleg de Carles Soldevila.

Cada dissabte un volum
Cada volum 0'75 pessetes